

Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie, 2014

Retningslinjer for Samfundspartiet.

Motto: „HELE FOLKET EN FAMILJE“.

Utarbeidet av Hans Bauge og G. E. Bonde.

Ved innledningen til en ny tidsalder.

Grunnloven for livet er en gang for alle gjen-sidighetsens lov i negativ eller positiv funksjon. Positivt livsfremmende er den når hjelpsomheten er dens innhold, men negativ og livshemmende når det er innbyrdes kamp for tilværelsen. Livets husholdning er som en kvern, som maler døden og djevelen når vi fyller den med rov og griskhet, men liv og overflod når vi lar den arbeide med tjeneste og hjelpsomhet.

Slik er det nu som før og uforanderlig.

Likevel står vi nu på terskelen fra en gammel til en ny tid.

Hvordan det? Jo — fordi kampen for tilværelsen har avslørt seg som meningsløs, takket være den umåtelige innsats av positive tjenester som forskere og ingeniører har gjort for å utstyre det moderne menneske med produktive hestekrefter. Dermed er det slutt på knapphetens tid, som ga den hensynsløse kamp for tilværelsen et skinn av berettigelse. Overflodens tid banker på vår dør med millioner av kilowatt. Hva skal vi bruke dem til? Produksjon eller destruksjon? Øket samarbeid og hjelpsomhet eller skjerpert kamp for tilværelsen?

Inntil nu har verden valgt det siste alternativ, takket være sin foreldede sociale og økonomiske teknikk, som bunner i en nedarvet primitiv klassekampmentalitet. Kilowatt og hestekrefter kretsulter i våre gamle greier av organisert frykt og mistro og setter verden i brand. Den nye produktive kapasitet spyrr ild og svovel som ut av helvedes gap for å opprettholde den gamle nødstilstand, mens destruksjonen betales med formuer i dollar og pund og pantebrev og allslags gjeldspapir, med stigende statsbudgetter og voksende fattigkasser og lønninger, som ikke holder skritt med den tiltagende dyrtid. Nytteproduksjonen er synkeferdig av pengetyngde, mens ødeleggesproduksjonen har høikonjunktur. Kampen for tilværelsen blir en kamp om penger av jevnt og sikkert synkende valuta, mens Guds gaver kastes tilbake i hans ansikt. Forgjeves banker overfloden på vår dør med bomber og granater. Klassekamp og racekamp herjer verden med skrubbsulten ulvehunger som en dommedag. Ulven er over oss — Fenris-ulven. Krisen er nær sin klimaks. Og krisens dag — det betyr dommedag.

I. KOMME DITT RIKE.

Motivering:

All jorden er full av Guds herlighet, og endeløse muligheter ligger gjemt i menneskenes levende samfund. Likevel er folkene i nød. Mennesket av idag er utstyrt med produktive hestekrefter på hver finger, men herjes likevel av dyrtid som om Guds grønne jord var en ørken. — Hvorfor?

Bibelen nevner i 2. Kongebok 6, 25 som særskilt betegnende for en dyrtid i Samaria, at eselhoder steg så urimelig høit i kurs. Vi mener dette er enda mere betegnende for den moderne dyrtid, midt i overfloden. Intet annet enn eslet i menneskementaliteten er skyld i våre sociale ulykker, den fatale misforståelse som dyrker interessemotsetning istedenfor interessefellesskap og setter menneskene op imot hverandre, mann mot mann, klasse mot klasse, folk mot folk, så jorden blir en jammerdal av ynk og avmakt, klassekamp og krig.

I virkeligheten har menneskene ingen andre fiender enn sine egne avguder — sine forfalskninger av virkeligheten. Dyrtid, klassekamp og krig er de pinlige følger av denne forfuskning, som er en flukt bort fra Guds skjønnere virkelighet og inn i kollektiv løgn og forbannet dikt. I ukyndighet, frykt og vantro vraker vi Guds gaver og setter isteden vår lit til mammon, så pengene regjerer verden og setter spild mellom menneskene. Gjeldbundne og innbyrdes splidaktige setter vi vår lit til tvangsstaten og vraker det frie, levende samfund. Trellbundne under pengemakt og statsmakt flykter vi med kirken fra «jordens jammerdal» til de dødes himmel og vraker Guds rike, som er nær og bare ventet på vår erkjennelse og tro for å bli åpenbart på jorden som i himmelen.

PROGRAM:

1. Samfundspartiet nekter å ta del i denne flukt fra virkeligheten, og tar det levende samfunds parti mot all forfuskning av sannheten og baktaletelse av Gud og mennesker — i overensstemmelse med det

og Guds gaver — jordens overdådige fruktbarhet og rikdommer — blir til ingen nytte. Guds gavmildhet blir fremmed for menneskene. Til mammons ære stiger offerkræken fra brennende brødkorn, og menneskefoster og vernepliktig ungdom ofres til den samme grådige avgud. Vi får for meget folk, for meget eksistensmidler, for meget av alt som er verd å eie — bare penger blir det aldri nok av.

Pengekravene stiger i privat og offentlig økonomi. Pris-, rente-, lønns- og skattepolitikk legger en voksende pengetyngde på liv og eksistensmidler og kveler selve ydeevnen, hvor arbeidsviljen ennå finnes. Eiendom og formue destillerer over i pantebrev og offentlige gjeldspapirer. Næringsveiene overbelastes med pengetyngde, som skaper dyrtid og arbeidsløshet.

Dette er kapitalismens vesen — like meget enten det går for sig ved privatkapitalistisk eller statskapitalistisk pengeoptrekkeri og utplyndring. — Dette er dansen om gullkalven.

Program

1. Samfundspartiet vil derfor ikke tåle kapitalisme i nogen form, men gjør front mot samtlige kapitalistiske partier — fra høire til kommunistene.
2. Istedenfor å opkapitalisere produksjons- og eksistensmidler, inntil næringslivet er synkeferdig av pengetyngde, vil Samfundspartiet nedkapitalisere gjennom organisering av det lønnsomme prisfall, for at produksjon og levestandard kan vokse, og folkets ydeevne styrkes nasjonalt og internasjonalt.
3. Den fallende tendens i indeks for leve- og arbeidsomkostninger, som er følgen av moderne teknikk og rasjonalisering, motarbeides ikke, men aksepteres og stimuleres med direkte og indirekte skattelettelser, begrensning av pengeprofit og rentetrykk og all mulig annen avlastning av pengetyngde — til fordel for voksende velstand og rikdom for alle.
4. Kjøpekraften økes med prisfall.
5. Lønnsomheten sikres gjennom billig innkjøp og lettere arbeidsvilkår.
6. Skjevheter i forholdet mellom de forskjellige næringers innbyrdes prisnivå utjevnes ved nedregulering der hvor det ligger for høit.
7. Fattigkasse, nødsarbeid, gjelds-, bidrags- og annen bedragsspolitikk likvideres efterhånden sammen med dyrtiden.
8. Folket får vilkår til å arbeide like billig for fedrelandet som det nu med dumping og dårlig valuta er nødt til å arbeide for utlandet.

III.

Opprør mot tvangsstaten. Motivering:

Tvangsstaten oppstår, når «pengene regjerer verden» og folket således synker ned i finansiell avhengighet, m. a. o. når finansvesenet blir kapitalistisk. Fra pengenes diktatur går bene veien inn i det politiske diktatur. Diktatoren er mammons ektefødt sønn, hvad enten han er rød, brun eller svart. Politisk og militær makt må

4. Ingen monopoler anerkjennes i næringslivet. — Enhver bedrift skal hevde sig i kraft av sin kapasitet. — Undtagelser kan bare innrymmes i en overgangstid for den økonomiske frigjørelse.

5. I denne overgangstid vermes om de frihetsgarantier i Grunnloven som ennå består — mot den tendens til uthuling og undergraving av Grunnloven som har gjort sig mer eller mindre sterkt gjeldende innenfor samtlige kapitalistiske partier fra høire til kommunistene.

6. Men samtidig med likvidering av kapitalisme og dyrtid banes veien for en økonomisk rummelig underbygning av voksende folkefrihet — langt ut over den som Grunnloven nu garanterer.

Oppgjør med kirken.

Motivering:

Bare én herre kan menneskene tjene uten å miste sin frihet, nemlig sannhetens og virkelighetens Gud og skaper, slik som han gir sig tilkjenne i naturen og i det levende samfund, hvis grunnlov er gavmildhet, gratia — gjensidig tjeneste. Vårt program er derfor i overensstemmelse med tilværelsens egen retningsbestemmelse for all velferd og dermed også med det av Kristus opstilte program for Guds samfund, Guds rike på jorden. Som Han, gjør vi gjeldende, at bare sannheten kan gjøre oss fri. Som Han, blir vi ikke trett av å minne om, at de som hersker i rikens av denne verden bruker vold og tvang over sine undergivne for å plyndre og undertrykke dem og innskrenke den kristne moral til å gjelde for individet, mens det offentlige liv forblir hedensk. Men slik skal det ikke være i Guds levende samfund. Der skal de ti bud og tjentens lov være grunnloven for livet, og den største være den som er mest evnerik til ydelse og tjeneste. Som Kristus advarer vi også mot mammons velde, som legger menneskene i trelldom og armod, og imøteser likesom Han en økonomisk bekymringsfri eksistens, når vi orienterer oss rett og riktig i overensstemmelse med Guds rike og samlivskunst — i overbevisning om at alle våre bekymringer bunner i åndelig for-mørkelse — i åndelig underbalanse.

Alt dette skulde forlengst kirken ha forkynt, så ettertrykkelig at ingen skulde kunne finne på å sette ulven til øvrighet og reven til gjeter og mammon til gud. Forgjeves har Kristus gitt sin befaling om å gjøre folkeslagene til disipler, fordi kirken særlig i nyere tid har innskrenket sig til å kristne individene — frelse sjelen fra jordens jammerdal, som holdes for å være Satans uinntagelige festning.

Og nu er ulven over oss — kirken har sett ulven komme og har ikke hindret det — Øst- og Syd- og Mellem-Europa er blitt dens rov, og Norden står for tur. Krisens dag — hemera krisenes — dommedag er kommet også for kirken, som er under Guds dom overalt hvor ulven herjer.

våre gamle greier av organisert frykt og mistro og setter verden i brand. Den nye produktive kapasitet spyr ild og **Stiftelsen norsk Okkupasjonshistorie**, 2014 retholde den gamle nødstilstand, mens destruksjonen betales med formuer i dollar og pund og pantebrev og allslags gjeldspapir, med stigende statsbudgetter og voksende fattigkasser og lønninger, som ikke holder skritt med den tiltagende dyrtid. Nytteproduksjonen er synkeferdig av pengeetyngde, mens ødeleggesproduksjonen har høikonjunktur. Kampen for tilværelsen blir en kamp om penger av jevnt og sikkert synkende valuta, mens Guds gaver kastes tilbake i hans ansikt. Forgjeves banker overfloden på vår dør med bomber og granater. Klassekamp og racekamp herjer verden med skrubbsulten ulvehunger som en dommedag. Ulven er over oss — **Fennis-ulven**. Krisen er nær sin klimaks. Og krisens dag — det betyr dommedag.

FORLØSNINGEN STUNDER TIL.

«Men når alt dette skjer, da rett eder og løft eders hoder, ti eders forløsning stunder til» — så har Kristus sagt. Ti det virkelige forhold er jo dette, at det tross alt er overfloden som banker på vår dør. Den dommedag som er over oss er ikke en materiell krise, — ikke produksjonskrise, markeds-krise eller pengekrise, men en **mentalitetskrise**. Tidens åndsliv er fallitt. Dommen lyder på omvendelse, sinnsforandring — **nyorientering i overensstemmelse med de faktiske foreliggende livsbetingelser**, nemlig at der er rikelig nok til alle og ingen grunn til å slåss, og at selve splidaktigheten sperrer veien til den velferd alle ønsker og som bare kan vinnes med forenede krefter. Den tankegang som setter hedensk høikonjunktur for granater og giftgass må vike for kristent sinn og syn for alles faktiske fellesinteresse i samvirke til å oppfylle jorden — ikke med uselgelig dyr «overproduksjon», men med en Herrens overdådighet av materielle og åndelige livsgoder av høiest mulig kvalitet til billigst mulige priser. Innet annet enn hjelpsomhet, som ikke gjør sig kostbar, kan fylle jorden med den velferd som alle begjærer. Uten det er alles begjær lik en veksell som ikke kan innfries, fordi den ikke er verd sitt pålydende — det er nytteløs vinnesyke og tomt pengebegjær. Her må vi velge: Enten Guds gaver i voksende mengde til synkende omkostninger eller omvendt. — «I kan ikke tjene Gud og mammon.»

Vi står her ved en objektivt gitt retningsbestemmelse for all samlivskunst — også angitt i det kristne evangelium — at det menneskelige samlivs økonomi for sin egen velferds skyld må orientere sig henimot Vår Herres egen husholdning, som er en «nådens» gratishusholdning (oconomia gratiae). Bare i lojalitet mot denne retningsbestemmelse kan vi nå den frihet, fred og folkelykke alle ønsker. «Søk først Guds rike og hans rettferdighet, så får I alle ting i tilgift.»

I denne lille samfunds-cellen, som familien utgjør, vinnes frihet, fred og lykke i samme grad som alle tjener og ingen hersker eller gjør sig kostbar. Anderledes er det ikke i de større eller mindre folkesamfund. Og trekker vi konsekvensen herav i norsk åndsliv, politikk og økonomi, så rinner dagen ny i Norge med fred og felles folkelykke. Norges folk bli

verden er en hurtig og farlig skjønnere vakkert og inn i kollektiv løgn og forbannet dikt. I ukyndighet frykt og vantro «er vi Guds gaver og se i steden vår lit t. mammon, så pengene regjerer verden og setter splid mellom menneskene. Gjeldbundne og innbyrdes splidaktige setter vi vår lit til tvangsstaten og vraker det frie, levende samfund. Trellbundne under pengemakt og statsmakt flykter vi med kirken fra «jordens jammerdal» til de dødes himmel og vraker Guds rike, som er nær og bare venter på vår erkjennelse og tro for å bli åpenbart på jorden som i himmelen.

PROGRAM:

1. Samfundspartiet nekter å ta del i denne flukt fra virkeligheten, og tar det levende samfunds parti mot all forfuskning av sannheten og baktalelse av Gud og mennesker — i overensstemmelse med det kristne evangeliums program.
2. Med orientering om og lojalitet mot samlivets indre lovmessighet omstøpes og hindres alle onde anslag og påfund som gjennemsatter staten og kapitalismen forfusker virkeligheten og dermed setter samfundet i splid med sig selv og senker det ned i hedensk avmakt. z
3. Med samme orientering og lojalitet omdannes alle faglige kamporganisasjoner til branchestyrte samarbeid i gjensidig tjeneste med summen av sine krefter — istedenfor bare med den rest av kreftene som klassekampen leverer — så hedensk avmakt kan vike for kristen allmakt.
4. Med samme orientering og lojalitet overvinnes alle nasjonale og racemessige motsetninger og fordommer.

II.

Oppgjør med kapitalismen (pengedyrkelsen).

Motivering:

Himmel og jord er skapt, men ikke betalt. Havets, luftens og markens levende mylder har sett sig mett og latt sig æte gjennom alle tider uten å gi eller ta betaling. Tilværelsens grunnlov er å gi og forsyne sig uten betaling. (Se til markens liljer og himmelens fugler).

Livets husholdning i naturen er således en gratishusholdning (oconomia gratiae = «nådens» husholdning), hvor all fortæring blir til avfall og nytt bygningsmateriale, men alle ydelser til liv og overflod. Overskudd av fortæring er selvfortæring. Overskudd av ydelse er vekst og vinning. — Liv kan røves og tapes eller gaves og vinnes, men aldri kjøpes og betales.

Mennesket er ikke tilfreds med disse kondisjoner. Det prøver å åpne en mellomvei mellom skrubbsulten fortæring og gavmild ydelse ved hjelp av kjøp og salg for betaling. Men hittil har det bare opnådd å forgylle sin grådighet (ved å gi ut mynt) og forfuske sin hjelpsomhet (ved å ta sig betalt). I begge tilfeller avledes opmerksheten fra det som egentlig foregår, nemlig at skrubbsulten vokser og hjelpsomheten avtar — det blir underskudd på ydelser og overskudd på uerholdelige fordringer, og vi får interessekamp, klassekamp og krig. Livet blir dyrt og døden billig. Jorden blir en jammerdal og kirkegården

lering der hvor det ligger for høit.

7. Fattigkasse, nødsarbeid, gjelds-, bidrags- og annen bedragspolitikk likvideres etter en sammen med dyrtiden.

8. Folket får vilkår til å arbeide like billig for fedrelandet som det nu med dumping og dårlig valuta er nødt til å arbeide for utlandet.

III.

Motivering:

Tvangsstaten oppstår, når «pengene regjerer verden» og folket således synker ned i finansiell avhengighet, m. a. o. når finansvesenet blir kapitalistisk. Fra pengenes diktatur går bene veien inn i det politiske diktatur. Diktatoren er mammons ektefødte sønn, hvad enten han er rød, brun eller svart. Politi- og militærmakt må stabilisere det som ikke selv kan stå. Med voksende dyrtid og finansielle trengsler innfinner sig automatisk tvangs- og voldspolitikk. Tiltagende tvang og trengsel er sikre tegn på at stat og finansvesen er blitt folkets fiender. Skal disse hårde herrer forvandles til nyttige tjenere for det levende samfund, så må dette vise sig i folkelivets voksende frihet og velferd.

Det tjener til ingen nytte å «beslutte» eller «diktere» nogetsomhelst som står i strid med det levende samfund selv. Samlivet har sin egen lovmessighet — sine universelle «spilleregler» som ikke er besluttet eller vedtatt eller diktert av mennesker. Sant demokrati kan derfor bare bestå i forbindelse med det evige teokrati, og folkefrihet bare vinnes og beholdes gjennom sannhetens erkjennelse og lojale etterlevelse.

Program:

1. Derfor vil Samfundspartiet opklare for folket sannheten om det levende samfund og lojalt forme og føre sin politikk i overensstemmelse dermed. — Lojalitet mot sannheten og all ærlig og redelig sannhetssøken er og blir et hovedkrav i folkefrihetens interesse.
2. Ingen monopoler anerkjennes i åndslivet. — Den autoriserte videnskap skal hevde sig i kraft av sin kapasitet.
3. Samfundspartiet vil stå vern og vakt mot politisk og finansiell undertrykkelse og utplyndring av folket.

«Med Norges lov i dødens hånd skal brytes tvang og bånd.»

mørkelse — i åndelig underbaktning.

Alt dette skulde forlenget kirken ha forkynnt så ettertrykkelig at ingen skulde kunne finne på å sette ulven til øvrighet og reven til gjeter og mammon til gud. Forgjeves har Kristus gitt sin befaling om å gjøre folkeslagene til disipler, fordi kirken særlig i nyere tid har innskrenket sig til å kristne individene — frelse sjelene fra jordens jammerdal, som holdes for å være Sattans uinntagelige festning.

Og nu er ulven over oss — kirken har sett ulven komme og har ikke hindret det — Øst- og Syd- og Mellem-Europa er blitt dens rov, og Norden står for tur. Krisens dag — hemera kriseas — dommedag er kommet også for kirken, som er under Guds dom overalt hvor ulven herjer.

Program:

1. Samfundspartiet venter derfor av kirken, at den forvalter forkynnelsen av det kristne evangelium på en socialt virksomt måte.
2. At kirken ikke innskrenker sig til å holde oppbyggelse for syke, trette, forkomne, forkuede og knekkede sjeler, men utvider sin virksomhet til samfundsmessig oppbyggelse, så samlivets byrder kan lette og menneskene rette ryggen og lære å gå opreist.
3. At kirken ikke nøyer sig med to ganger om året å be litanietts bønn om himlens beskyttelse mot hunger og dyrtid, opprør og krig, men tar aktivt del i kampen mot disse landeplager, i kraft av Guds visdom, som er oss gitt i det kristne evangelium.
4. Og vi venter, at kirken holder våkent øie med at de ti bud blir overholdt på alle områder, også i det offentlige liv, så kristendommen endelig for alvor innføres i Norge — politisk, økonomisk og socialt.
5. Som et vesentlig ledd i utdannelsen av kirkens prester og skolens lærere, må derfor inngå en fordomsfri kristen orientering i det levende samfunds indre lovmessighet og sammenheng og alt hvad Bibelen lærer herom, for at folket i kirke og skole kan få en tilsvarende sann sociologisk veiledning.

Hans Bauge,

G. E. Bende,

res. kap.

ingeniør.

(Efter bemyndigelse av Samfundspartiets landsmøte i Trondhjem, aug. 1936).

